

KORRALDUS

02.07.2024 nr DM-127163-17

Papissaare ja Vikati sadamate vahelise laevatee keskkonnaloa nr KL-521913 andmine ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUS

Lähtuvalt aktsiaselts Saarte Liinid (registrikood 10216057, aadress Rohu tn 5, Kuressaare linn, Saaremaa vald, Saare maakond) vee erikasutuse keskkonnaloa taotlusest, võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 40, § 46, veeseaduse § 2 lg 2, § 187 § p 8, 11, § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lg 1 p 1, § 6 lg 2 p 18 ja lg 4, § 6¹ lg 3 ja 5, § 9 lg 1, § 11 lg 2, 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, ja § 12 lg 1¹ p 1 otsustan:

1.1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine aktsiaselts Saarte Liinid (registrikood 10216057, aadress Rohu tn 5, Kuressaare linn, Saaremaa vald, Saare maakond) vee erikasutuse keskkonnaloa nr KL-521913 taotluse menetluse raames. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud, oluline on järgida töökorralduslike nõudeid.

1.2. Anda aktsiaseltsile Saarte Liinid vee erikasutuse keskkonnaluba nr KL-521913 Papissaare ja Vikati sadamate vahelise laevatee hooldussüvendustöödeks kogumahuks 9900 m³ perioodil 01.07.2024 kuni 31.12.2030. Süvenduspinnas on lubatud kaadata laevatee kõrvale olemasolevale pinnasevallile või vahetult selle taha.

1.3. Määrata vee erikasutuse keskkonnaloale nr KL-521913 töökorralduslikud nõuded ja tingimused vee erikasutuse mõju vähendamiseks (loa tabel V16):

1.3.1) Süvendamis ja kaadamistööd on lubatud 01.12 - 15.04 ja 01.07 - 09.10.

1.3.2) Süvendustöid ei ole lubatud teostada tugeva tuulega (3 h keskmine üle 10 m/s).

1.3.3) Tööd tuleb peatada, kui visuaalse seire käigus tuvastatakse reostusilmingud või oluline heljumi kandumine madalasse rannikumerre kaugemale kui 500 m tööpiirkonnast.

1.3.4) Tööd teostada võimalikult madala veega ajal ning tööd peab katkestama valingvihmade korral.

1.3.5) Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnasega veereostust. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut.

1.3.6) Naftasaaduste või muude mürgiste ainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks.

1.3.7) Tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnavalua taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnavaluale kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja veeseaduse § 194 lg 2 p 4 õigus tunnistada keskkonnavalua kehtetuks.

1.3.8) Loas määramata juhtudel lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

1.4. Määrata vee erikasutuse keskkonnavaluale nr KL-521913 nõuded seire teostamiseks (loa tabel V8):

Tööperioodil peab igapäevaselt jälgima visuaalselt vee kvaliteeti ning vajadusel (pinnavee läbipaistvuse olulisel halvenemisel tööde piirkonnast kaugemal kui 500 m, õlilaikude, ebameeldiva lõhna või mõne muu reostusele viitava muutuse korral) võtma pinnavee proovid reostusilmingute piirkonnast ja võrdlusalalt hõljuvainete ning naftasaaduste määramiseks. Proovide võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus.

1.5. Määrata vee erikasutuse keskkonnavaluale nr KL-521913 nõuded teabe esitamiseks (loa tabel V17).

1.6. Vee erikasutuse keskkonnavalua nr KL-521913 on korralduse lahutamatu osa ning keskkonnavalua nr KL-521913 ja käesolev korraldus moodustavad terviku.

1.7. Korraldus jõustub selle teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnavalua taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts Saarte Liinid (registrikood 10216057, aadress Rohu tn 5, Kuressaare linn, Saaremaa vald, Saare maakond) on 26.01.2024 esitanud vee erikasutuse keskkonnavalua (edaspidi ka *keskkonnavalua*) taotluse ja 04.03.2024, 25.04.2024 ning 26.04.2024 parandustaotluse. Nõuetekohane[1] taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 26.04.2024 taotlusena nr T-KL/1022477-4 (edaspidi *taotlus*), menetluse nr M-127163 all. Keskkonnaamet pidas esitatud infot piisavaks keskkonnavalua menetluse algatamiseks. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 35 lg 1 p 1 järgi algab haldusmenetlus taotluse esitamisega haldusorganile.

Keskkonnavalua taotletakse Papissaare ja Vikati sadamate vahelise laevatee hooldussüvendamiseks ja süvenduspinnase kaadamiseks laevatee kõrvale mahus 9900 m³. Taotletakse keskkonnavalua kehtivusega 01.07.2024 kuni 31.12.2030.

2.2. Keskkonnavalua taotluse menetluse algatamisest teavitamine

Loa andja teavitas 02.05.2024 taotlejat taotluse menetlusse võtmisest (registreeritud 02.05.2024

nr DM-127163-10) ning küsis Saaremaa Vallavalitsuselt arvamust taotluse kohta (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 43 lg 1) (registreeritud 02.05.2024 nr DM-127163-11). Saaremaa Vallavalitus edastas 27.05.2024 kirjaga (registreeritud 28.05.2024 nr DM-127163-14) oma arvamuse. Kirjas tuuakse välja, et Saaremaa Vallavalitsus on läbi vaadanud esitatud keskkonnaloa taotluse materjalid ja pooldab taotluses märgitud tööde läbiviimist.

Loa andja teavitas 02.05.2024 avalikkust keskkonnaloa menetluse algatamisest väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet ei pea teate avaldamist kohalikus või maakondlikus ajalehes vajalikuks (*KeÜS* § 47 lg 2 kohaselt võib teate jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnanäring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi). Tegevus toimub olemasoleva laevatee piires. Hooldussüvendamine on vajalik ohutu laevaliikluse tagamiseks, hoidmaks laevateedel ettenähtud sügavusi ja püsiva ühenduse tagamiseks. Kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnanäring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub eeldatavalt piisav avalik huvi.

Loa andja teavitas 02.05.2024 puudutatud isikuid taotluse esitamisest kirjaga nr DM-127163-12 (*KeÜS* § 46 lg 1 p 1).

Taotlusele avalikkuse poolt ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

2.3. Otsuse eelnõu avalikustamine ja menetlusosaliste ärakuulamine

Loa andja teavitas 28.05.2024 keskkonnaloa nr KL-521913 andmise otsuse eelnõu ning eelhinnangu ja sellega seonduva keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamata jätmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja puudutatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (*HMS* § 40 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi (edaspidi *KeHJS*) § 11 lg 2²).

Saaremaa Vallavalitus edastas 31.05.2024 kirjaga (registreeritud 04.06.2024 nr DM-127163-16) oma arvamuse, kus nõustatakse keskkonnaloa andmisega. Ettepanekud eelnõude muutmiseks puudusid.

Eelnõudele tohkem ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

[1] keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „[Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis](#)“ nõuetele ning [keskkonnaseadustiku üldosa seaduse](#) (edaspidi *KeÜS*) § 42 ja [veeseaduse](#) (edaspidi *VeeS*) § 193 nõuetele. Lisatud Keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „[Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded](#)“ nõutud teave.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

3.1.1. Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1 ja p 2).

3.1.2. Planeeritav tegevus ei ole olulise keskkonnamõjuga tegevus KeHJS mõistes (KeHJS § 11 lg 3, § 6 lg 1), seega keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamine ei ole kohustuslik ja *KMH*-d ei algatata *KMH* vajadust põhjendamata. KeHJS § 11 lg 4 kohaselt tuleb KeHJS § 6 lg 2 nimetatud tegevuste korral kaaluda *KMH* algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6¹ kohase eelhindamise tulemused.

3.1.3. Keskkonnaamet peab andma eelhinnangu ja kaaluma *KMH* vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³) kuna planeeritakse süvendamist mahus üle 500 m³ ning tegevus ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoides muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti (KeHJS § 6 lg 2 p 18, § 6¹ lg 3, § 11 lg 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus nr 224*) § 1 lg 1, § 11 p 7² ning § 15 p 8).

3.1.4. Keskkonnaamet on andnud eelhinnangu (LISA EELHINNANG), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu *KMH* algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaastatuse osas, vibratsioon puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega;
- kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.

3.2. Kaalutlused keskkonnaloo andmisel

3.2.1. VeeS § 2 lg 2 ja KeÜS § 41 lg 1 p 1 koostoides on vee erikasutuse aluseks vee erikasutuse keskkonnaluba. Vastavalt VeeS § 187 punktile 8 ja 11 on keskkonnaluba kohustuslik, kui süvendatakse veekogu või paigutatakse veekogu põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist (p 8) ja kui toimub kaadamine mahuga alates 100 kuupmeetrist (p 11).

Keskkonnaloo p 1.2. kohaselt antakse keskkonnaluba aktsiaseltsile Saarte Liinid Papissaare ja Vikati sadamate vahelise laevatee hooldussüvendamiseks ja süvenduspinnase kaadamiseks laevatee kõrvale mahus 9900 m³ (vt täpsem tegevuse kirjeldus eelhinnangu p 1.1.1).

3.2.2. VeeS § 189 lg 1 kohaselt on vee erikasutuse keskkonnaluba tähtajatu, va kui tegevus on

ühelikordne (VeeS § 189 lg 1 p 2). Laevaliikluse tagamiseks on vajalik olemasoleva laevatee süvendamine vähemalt 1,3 meetrini EH2000 kõrgussüsteemi kohaselt. Taotluse kohaselt kavandatakse regulaarseid hooldustöid. Taotluse kohaselt toimus laevatee viimane süvendamine aastatel 2020-2022 keskkonnaloa L.VV/332778 alusel ja hooldussüvendamise maht oli 8550 m³. 2024 aastal tehtud laevakanali batümeetiline mõõdistus[1] näitas, et kanal vajab uut hooldussüvendamist mahus ~4709m³. Võib eeldada, et laevatee vajab 1-3 aasta järel kuni 5000 m³ mahuga süvendamistöid. Seega taotleme veeluba 6 aastaks mahuga 9900 m³. Prognooside kohaselt võib süvendamine toimuda 1-3 aasta tagant ligikaudse mahuga 5000 m³.

Setete liikumised olenevad tuulte, hoovuste tugevusest ja suundadest ning jää tingimustest talviti. Olenevalt ilmastikuoludest võib reaalne tööde intervall küll kõikuda (näiteks järjestikused jäävabad tormised talved, mis kannavad aktiivselt laevatele setteid). Vajadus võib olla operatiivsete hooldussüvendustööde tegemiseks. Seega võib tööde mahu ja loa kestvusel lähtuda senisest praktikast ja tuleviku prognoosil ning põhjendatud on loa andmine pikemaks periooduiks. Lähtuvalt taotlusest ning eeltoodud asjaoludest antakse keskkonnaluba kehtivusega kuni 31.12.2030.

3.2.3. Laevatee läbib Kuusnõmme lahte (VEE3244000) ja Kiirassaare lahte (VEE3243070). Eesti mereala sisemeri on avalik veekogu ja kuulub riigile (veeseadus § 23). Vee erikasutuseks võõral maatükil peab kasutajal olema ka maaomaniku nõusolek. Maaomaniku nõusolek ei ole nõutav sellise maatüki kasutamise korral, mis asub riigi omandisse kuuluva veekogu all (veeseadus § 186 lg 2).

3.2.4. Looduskaitseaduse (edaspidi *LKS*) § 38 lg 3 kohaselt on ehituskeeluvööndis uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud. Seejuures pole oluline, et rajatis on ajutine. Ehituskeeld ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga (edaspidi *DP*) või kehtestatud üldplaneeringuga (edaspidi *ÜP*) kavandatud sadamaehitisele või rannakindlustusrajatistele (*LKS* § 38 lg 5 p 2 ja p 3). KeÜS § 55 sätestab, et kui keskkonnaloaga lubatavaks tegevuseks või sellise ehitise püstitamiseks, mille jaoks ehitisluba ei anta enne keskkonnaloa andmist, on vaja kehtestada *DP*, ei anta keskkonnaluba enne sellise *DP* kehtestamist.

Papissaare sadama territooriumi kohta on kehtestait kehtestati Saaremaa Vallavolikogu 23.05.2024 otsusega nr 1-3/34 Papissaare sadama II detailplaneering, millega määratakse ehitustegevuse tingimused, tehnovõrkude asukohad ja ujuvkaide rajamine. Vilsandi poolsel Vikati sadama maa-alal planeeringud puuduvad. Käesoleval juhul kavandatav olemasoleva laevatee hooldussüvendus ei ole tegevus, mis vajaks eraldi *DP* (ehitusseadustik § 12 lg 2, planeeringuseaduse § 125, *LKS* § 38 lg 5 p 2). Ei kavandata uute rajatiste püstitamist ega laiendamist. Toimub olemasoleva laevatee hooldus.

3.2.5. Süvendamisega võib kaasneda mõningane heljumi teke ja toitainete/ohtlike ainete vabanemine setetest, st muutub vee kvaliteet. 07.10.2022 kinnitati keskkonnaministri käskkirjaga nr 357 veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega[2]. 2022-2027 veemajanduskavade eesmärgiks on mh pinna - ja põhjavee vähemalt hea seisundi saavutamine. Veemajanduskavade meetmeprogrammi (edaspidi *VMK*) kohaselt on oluline uutest ja olemasolevatest koormusallikatest tuleneva veekogumi ohustatuse vältimine, et saavutada

merekeskkonna hea seisund (veeseadus § 31 lg 1 p 6). Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2021-2027 kohaselt on 2027. aastaks seatud veekogumi seisundi eesmärgiks hea.

Laevatee läbib Kuusnõmme lahte (VEE3244000) ja Kiirassaare lahte (VEE3243070). Lahed kuuluvad Kihelkonna lahe rannikuveekogumi (EE_11) koosseisu. Veekogumite koondseisundiinfo 2022 kohaselt[3] on Kihelkonna lahe rannikuveekogumi ökoloogiline seisund hinnatud kesiseks (põhjused varasemad toitained) ja keemiline seisund on hinnatud halvaks (halva seisundi põhjuseks on Hg ülenormatiivne sisaldus elustikus - Hg kaugkanne, sadenemine atmosfäärist). Rannikuveekogumi koondseisund on hinnatud halvaks.

Taotluse kohaselt süvendatakse laevateed sissekandunud setendit (üle 80% liiv, kruusliiv, veerised; kuni 20% savi, muda, vetikad). Eelhinnangu p 1.1.5. kohaselt süvendatav pinnas reostunud ei ole. Täpsemad pinnase analüüsid ei ole vajalikud HELCOM Süvendamise ja kaadamise juhendi[4] p 6.3. c kohaselt: märgatavate varasemate ja praeguste saasteallikate puudumine, kui süvendamine ei ületa 10 000 tonni aastas.

Eelhinnangu p 1.3.1. kohaselt sellises mahus põhjasetete häirimisel tekkiv toitainete lahustumine veesambasse ei põhjusta täiendavat pelaagilist primaarproduktiooni määral, mis võiks mõjutada veekogumi seisundit. Üldisi veekaitse eesmarke silmas pidades (VeeS § 31 lg 1 p 6) ning hajuheite minimeerimiseks (VeeS § 119 p 6) on võimalik rakendada vastavaid töökorralduslikke nõudeid: tuleb järgida ilmastikutingimusi (vt p 3.3.2., 3.3.3.) ning süvendustööde teostamisel peab teostama pidevalt visuaalset seiret (vt ptk 3.4) ja vastavalt seirele töid korraldama (vt p 3.3.3.).

Kasutades töödeks töökorras tehnikat (vt p 3.3.4.) on minimeeritud reostuse risk.

3.2.6. Eesti Merestrateegia[5] kohaselt on Eesti mereala keskkonnaseisundit mõjutavaks surveteguriks mh tööd, mis mõjutavad merepõhja terviklikkust ja hüdrograafilisi tingimusi. Merestrateegia üheks keskkonnasihiks on, et merepõhja terviklikkus on tasemel, mis tagab ökosüsteemi funktsioneerimise ja struktuuri. Süvendamis- ja kaadamistöödel hävib vahetult süvendusalal ja kaadamisaalal olevad merepõhja elupaigad.

Laevatee jääb kogu ulatuses Merestrateegia merepõhjaelupaigale infralitoraali liivane põhi (mudeldatud andmed). Laevatee jääb kogu ulatuses alale, kus on levinud loodusdirektiivi elupaigatüüp veealused liivamadalad (1110). Lisaks on laevateega piirneval alal (eelkõige Käkisilmas) levinud elupaigatüüp liivased ja mudased pagurannad (1140). Töödel kahjustatakse mereelupaika veealused liivamadalad (1110)/ infralitoraali liivane põhi, kui materjali ladustatakse ka uutele aladele madalal merealal vanade vallide taha. Siiski ei ole kaitstavale elupaigatüübile laotatavate setete maht nii suur, et seaks ohtu seniste seatud eesmärkide saavutamise mereelupaikade kaitsel. Tööde ala on juba inimese poolt mõjutatud ala, tegevusega ei kaane merepõhja killustatuse või häiringu suurenemine.

3.2.7. Süvendustöödega kaasneb vahetu mõju merepõhjaelustikule, lisaks kaasneb töödega müra ja heljumi levik, mis võib häirida kalu ja linde.

Kavandatakse olemasoleva laevatee hooldussüvendamist, st tegemist on juba varasemalt mõjutatud merepõhjaga ja sealne põhjaelustik on eelduslikult regulaarsetest töödest tingitult vähene.

Arvestades, et töid teostatakse taotluse kohaselt väljaspool kalade peamist kudeaega ja lindude pesitsusaega, ei kaasne tegevusega olulist negatiivset mõju kalastikule ja linnustikule. Vastav töökorraldus fikseeritakse töökorraldusliku meetmena (vt p 3.3.1.).

3.2.8. Ranna kaitse eesmärk on rannal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine (LKS § 37 lg 1 p 1 koosmõjus LKS § 34).

Tööd toimuvad olemasoleva laevatee piirkonnas. Tööde käigus ei rajata uusi sadamarajatisi. Pinnas kaadatakse olemasolevale vallile või vahetult selle taha. Tööde käigus ei muudeta rannajoont. Seega ei oma tegevus olulist mõju rannale või rannaprotsessidele ning veerežiimile.

3.2.9. Keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui esinevad VeeS § 192 lg 3 või KeÜS § 52 ja 55 asjaolud. Kui töid tehakse vastavalt taotlusele (vt p 3.3.5.) ning rakendatakse keskkonnaloaga seatud töökorralduslikke meetmeid (vt ptk 3.3.1.-3.3.4.), ei seata vee erikasutustöid teostades ohtu veekaitse eesmärkide saavutamist. Arvestades kavandatud tööde mahtu, aega ja rakendatavaid meetmeid, puudub kavandataval tegevusel mõju vee elustikule, merepõhja elupaikadele ja inimestele. Tekkiv häiring jääb loodusliku varieeruvuse piiridesse, muutused on ajutised ning mõju Kihelkonna lahe rannikuveekogumile on lokaalne ja tegevuse tulemusena ei halvene seisund veepoliitika raamdirektiivi ning merestrateegia mõttes. Tegevus on kooskõlas piirkonna arengukavade ja planeeringutega. Puuduvad alused keskkonnaloa andmisest keeldumiseks (VeeS § 192, KeÜS § 52, § 55).

3.3. Keskkonnaloale nõuete seadmine

Kuigi keskkonnaloa andmine ning selles nõuete ja tingimuste seadmine on Keskkonnaameti kaalutusotsus, peab Keskkonnaamet kaalutusotsuse tegemisel lähtuma HMS § 4 lg 2 sätestatust, mille kohaselt kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituse piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve.

Arvestades VeeS § 193 lg 1 p 6, 8, 9 ja 12 ja KeÜS § 53 lg 1 p 6, seatakse keskkonnaloale töökorralduslikud nõuded ja tingimused.

3.3.1. Süvendustööde käigus tekib paratamatult heljunit. Süvenduse käigus satub pidevalt merre 4-10% süvendatavast pinnase kogusest. Heljumi pilv levib süvenduskohast edasi ca 200-300 m, sealt edasi langeb selle kontsentratsioon oluliselt. Heljum võib kahjustada kalade larvide ja noorjärgudel hingamist^[6], samuti võivad settuda täis kudealad.

Suurenenud heljumi kontsentratsioon vees võib vähendada sukeldavate lindude nägemisraadiust ning seeläbi mõjuda ka saagipüüdmise efektiivsust. Kriitilise kontsentratsioonina, millest alates

tekib negatiivne mõju, on ära toodud 15 mg/l^[7]. Lisaks võivad mõjud linnustikule toimuda müra häiringute kaudu (vt eelhinnangu ptk 1.3.1.).

Hooldussüvendustöid teostatakse taotluse kohaselt väljaspool kalade rände- ning kudeaega ja lindude pesitsusaega. Lähtuvalt taotlusest ja LKS kohasest isendikaitsest^[8] fikseeritakse meede keskkonnaloas järgnevalt: **Süvendamis ja kaadamistööd on lubatud 01.12 - 15.04 ja 01.07 - 09.10.**

Tavapäraselt Keskkonnaamet ei luba töid ka vahemikus 01.-31.07, kuid praegusel juhul on kaalutlusena arvestatud seda, et laevatee süvendamine on kohalikule kogukonnale suure tähtsustega (laevateel liikumise ohutus) ning pikema perioodi puhul on võimalus tööde aega paremini planeerida (tööde teostamine sõltub suurel määral ilmastikust). Samuti jäävad lindudele olulisemad laiud (Ojurahu, Telvemaa, Kuivarahu, Mustarahu, Suur-Sitik ja Sepasitik) laevateest eemale, paiknedes sellest 200-600 m kaugusel. Sügisene piirang on vajalik, kuna piirkonnas on ka siia kudealad.

3.3.2. Vahetult süvendustööde alal põhjaelustik ja merepõhjaelupaik häviv. Põhjaelustikku mõjutab lisaks ka heljumi levik, seeläbi mõjutab heljumi levik ka sukelduvate lindude ja kalade toidubaasi. Lisandunud heljumi mõju põhjakooslustele võib täheldada veel 2-3 aastat pärast süvendustöid, seejärel tõuseb põhjaelustiku arvukus ja biomass normaalsele tasemele. On täheldatud, et kõrgemad heljumi kontsentratsioonid esinevad valdavalt suuremate tuulesündmuste korral, heljumi kontsentratsioon tõuseb märgatavalt, kui tuule kiirus on 10 m/s või rohkem^[9]. **Takistamaks heljumi levikut laiale merealale tuleb veesiseseid töid vältida tugeva tuulega (10 m/s).**

Piirang on vajalik, kuna tööde teostamisel tuulevaikse ilmaga ei kandu süvendamisel tekkiv heljum töödepiirkonnast oluliselt kaugemale. Lisaks, tööde teostamine nõrgemate tuultega võimaldab tööde teostamist parema kvaliteediga ning väheneb ka võimalike avariide oht. Seeläbi aitab tööde ajastamisel tuule kiiruse järgimise piirang kaasa kvaliteetse süvendustöö saavutamisele kui ka mõjutatava ala vähendamisele. Järelikult on rakendatav meede optimaalne.

3.3.3. Üldisi veekaitse eesmäärke silmas pidades (VeeS § 31 lg 1 p 6) ning hajuheite minimeerimiseks (VeeS § 119 p 6) **tuleb peatada süvendustööd, kui visuaalse seire käigus tuvastatakse reostusilmingud või oluline heljumi kandumine madalasse rannikumerre kaugemale kui 500 m tööpiirkonnast.** Kui toimub süvendustööde ajal pidev visuaalne seire (vt ptk 3.4.) ja reostusilmingute ilmnemisel (pinnavee läbipaistvuse olulisel halvenemisel, õlilaikude, ebameeldiva lõhna või mõne muu reostusele viitava muutuse korral) tööd peatatakse, reostuse riski maandatakse. Meetmed on sobilikud ja vajalikud tagamaks, et süvendustööde ja pinnase kaadamisega kaasnevad mõjud oleksid võimalikult lokaalsed ja minimaalsed. Kuna tegemist on regulaarse tegevusega on meetmed mõõdukad – sagedased korduvad häiringud võivad omada kokkuvõttes olulist mõju.

Lisaks **tuleb tööd katkestada valingvihmade korral ning teha töid võimalikult madala veega ajal.** Tööde teostamisel madala veega ajal ning tööde vältimisele valingvihmade korral

minimeeritakse erosiooniohtu – pinnast settub kaadatud kohas ning seeläbi on mõjuala lokaalsem.

3.3.4. Kasutatav tehnika peab olema töökorras ja ei tohi põhjustada täiendavat pinnasega veereostust[10] ega tekitada keskkonnakahju[11]. Tööde käigus tuleb järgida head ehitustava ning jälgida töötavate mehhanismide tehnilist korrasolekut. Naftasaaduste, mürgiste ainete või heitveega saasteainete looduskeskkonda sattumisel, avarii või selle ohu korral koheselt võtta tarvitusele abinõud avariilise reostuse peatamiseks ja likvideerimiseks või ennetamiseks. Töökorras tehnika kasutamisel ei ole tõenäoline õlireostuse tekkimine ja seeläbi ümbritseva keskkonna kahjustamine. Rakendades töökorralduslikke meetmeid jäävad vee erikasutusega kaasnevad võimalikud muutused loodusliku muutlikkuse piiridesse ning mõju rannikuveekogumile on lokaalne ja tegevuse tulemusena ei halvene seisund veepoliitika raamdirektiivi mõttes. Kasutatav meede on sobiv, vajalik ja mõõdukas. Õnnetustega kaasnev keskkonnareostus võib olla pöördumatu ning selle likvideerimisega kaasnevad kulud märkimisväärsed.

3.3.5. Keskkonnaamet lähtus loa andmisel ja meetmete seadmisel taotlusest. Keskkonnaloaga seatud meetmeid järgides on võimalik teostada vee erikasutustöid ilma keskkonnale olulist mõju avaldamata. Seega, tööde tegija on kohustatud kasutama keskkonnaloa taotluses kirjeldatud tehnoloogiat ja töökorraldust ning teostama töid mahus, mis on toodud Keskkonnaametile esitatud taotluses. Keskkonnaloale kantud nõuete mitte täitmise korral on Keskkonnaametil, vastavalt KeÜS § 62 lg 2 ja VeeS § 194 lg 2 p 4 õigus tunnistada keskkonnaluba kehtetuks. Loas määramata juhtudel tuleb lähtuda veeseadusest ning selle alusel kehtestatud õigusaktidest.

3.4. Keskkonnaloale seire nõuete seadmine

VeeS § 193 lg 1 p 5 ja KeÜS § 53 lg 1 p 9 alusel seatakse keskkonnaloale järgmised seire nõuded:

Mere seire (loa tabel V8):

Tööperioodil peab igapäevaselt jälgima visuaalselt vee kvaliteeti ning vajadusel (pinnavee läbipaistvuse olulisel halvenemisel tööde piirkonnast kaugemal kui 500 m, õlilaikude, ebameeldiva lõhna või mõne muu reostusele viitava muutuse korral) võtma pinnavee proovid reostusilmingute piirkonnast ja võrdlusalalt hõljuvainete ning naftasaaduste määramiseks. Loas kindlaid proovivõtupunkte ei fikseerita, analüüsid tuleb võtta olukorra tekkimisel probleemsetes piirkondades - punktis, kus ilmnevad reostusilmingud (nafta) või tööde piirkonnast kaugemal kui 500 m, kus täheldatakse pinnavee läbipaistvuse olulist halvenemist (heljum). Proovide võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus. Proovivõtja peab kasutama sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid. Proovid tuleb võtta vastavalt kehtivale metoodikale ja korrale[12]. Analüüsitulemused koos aruandega esitada loa andjale läbi KOTKAS-e. Analüüsi tulemused koos aruandega esitada hiljemalt 2 nädalat peale nende väljastamist laborist.

3.5. Aruandluse esitamine

Keskkonnaloa omaja on kohustatud vastavalt VeeS § 195 lg 1 esitama üks kord aastas keskkonnaloa andjale aruande VeeS § 187 p 1–6, 9, 11, 15 ja 18 nimetatud tegevuse kohta, st veekasutuse aruande. Keskkonnaloa omaja esitab aruande, kui VeeS § 187 punktides 8 ja 10 nimetatud tegevus toimub meres. **Seega veekasutuse aruanne tuleb esitada meres süvendamisel ja kaadamisel.** Veekasutuse aruanne tuleb esitada vastavalt VeeS § 195 lg 2 ja lg 3 ning vastavalt keskkonnaministri 16.01.2020 vastu võetud määrusele nr 6 „Veekasutuse aruande täpsustatud andmekoosseis ja aruande esitamise kord“. Veekasutuse aruanne esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad taotlejal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Taotleja peab järgima VeeS ja selle alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „[Keskkonnakaitseloa omaja meelekspea](#)“.

[1] Kättesaadav [taotluse](#) lisas nr 3.

[2] VMK materjalid kättesaadavad: <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027#meetmeprogrammi-doku> (23.05.2024)

[3] Veekogumite seisundiinfo kättesaadav: <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/vesi/pinnavesi/pinnaveekogumite-seisundiinfo> (23.05.2024).

[4] HELCOM Süvendamise ja kaadamise juhend. Kättesaadav: <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2016/11/HELCOM-Guidelines-for-Management-of-Dredged-Material-at-Sea.pdf> (23.05.2024).

[5] Eesti merestrategia meetmekava kinnitati 22.02.2023 keskkonnaministri käskkirjaga nr 16-7/23/5. Eesti merestrategia materjalid kättesaadavad: <https://kliimaministeerium.ee/keskkonnakasutus/merestrategia#iii-etapp-mereala-m> (23.05.2024).

[6] OÜ EstKONSULT, 2020. Kelnase sadama vee erikasutusloa KMH Töö nr E1401.

[7] Gasum Oy, 2016. Soome ja Eesti vaheline maagaasitorustik BALTICCONNECTOR. Keskkonnamõju hindamise aruanne. Kättesaadav: [BALTICCONNECTOR – KESKKONNAMÕJU HINDAMISE ARUANNE 29.2.2016 \(elering.ee\)](#) (24.05.2024).

[8] Looduskaitseseadus § 55 lg 6, lg 6¹

[9] Paldiski Lõunasadama süvendustööde aegse heljumi seire aruanne 2020. Kättesaadav: <https://www.ts.ee/wp-content/uploads/2020/05/Paldiski-L%C3%B5unasadama-s%C3%BCvendust%C3%B6%C3%B6de-heljumi-seire-aruanne-2020.pdf> (24.05.2024).

[10] Veeseadus § 71 lg 3: Merereostus on inimtegevuse tagajärjel ainete, energia, radioaktiivse kiirguse, elektri- ja magnetvälja, müra, infra- ja ultraheli otsene või kaudne õhku või merekeskkonda juhtimine või sattumine sellisel määral, et sellel on või võib olla kahjulik mõju,

näiteks oht inimese tervisele ja varale, kahju elustikule, merendustegevusele ja merendusteenuste kasutamisele, mereökosüsteemide või nendest otseselt sõltuvate vee- ja maismaaökosüsteemide kvaliteedile, sealhulgas elustiku mitmekesisuse vähenemine, hüvede vähenemine ja vee kvaliteedi halvenemine, mistõttu on häiritud merekeskkonna õiguspärane kestlik kasutamine.

[11] Veeseadus § 145. Keskkonnakahju tuvastamine ja algne olukord

[12] Keskkonnaministri 08.10.2019 määrus nr 49 "Proovivõtumeetodid" ja Keskkonnaministri 10.10.2019 määrus nr 53 "Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord".

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Emma Krikova
juhtivspetsialist
veeosakond

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. EELHINNANG.pdf

Kai Ginter
vanemspetsialist
veeosakond